

متن لایحه اوقاف که در روز از نظر خوانندگان محترم گذشت، از طرف اداره اوقاف تدارک شده ولی تغییراتی باز در بعضی مواد آن پیدا شده که اصلاح شده آن در شماره های بعد طبع میگردد و احتمال میرود در ضمن شور در هیئت وزراء یا موقع تصویب پارلمان نیز اصلاحات دیگری در آن بوجود آید
اصلاح امور اوقاف و تحت نظر قرار گرفتن عواید و مخارج موقوفات یکی از کارهای ضروری وزارت اوقاف بود و این کار بالاخره روزی می بایستی تحت اصول و قواعد صحیحی در آمده از بی نظمی و بی انضباطی و تقربت کاری عایدات آن جلوگیری شود و چقدر مناسب بود در این موقع که به بسیاری از اصلاحات امور دست زده شده موضوع موقوفات نیز مورد توجه قرار گرفت و چون تصمیم دولت این است که باوقاف مملکت سر و صورتی داده شود و اساس نظر روی اصلاح دولت امر است ما باین داریم بهر شکلی که اولین اجرای این نیت را مقصود اصلاح موقوفات موضوع اوقاف را عملی و عایدات موقوفات را بمصرف کارهای خدا پسندانه خوانند رسانید بنابراین ما در برابر یک چنین بیت اصلاح طلبانه خود را محتاج بمذاکره در موالاتی اوقاف نمیدانیم زیرا وقتی هر یک از موالاتی با اصلاحات اساسی که در این موضوع مورد نظر و توجه است تطبیق نکردن را بصورت عملی در آورده از تصویب خواهند گرفتند بلاوه در نظامنامه که برای اجرای این لایحه تنظیم می شود، احتیاجات حقیقی و طرق سهل و ساده در ضمن مواد آن پیش بینی خواهد شد و بالاخره دولت اگر واقعا بخواهد اوقاف مملکت را تحت انتظام کامل در آورده و نظارت مخصوص در عواید آن نماید کارشکلی در برابر عزم و تصمیم نیست، قانون و نظامنامه را میتوان بهر شکلی که عملی و مفید است دریاورد.

چیزی که در این جا لازم است یاد آور شده و خاطر نشان سازیم این است که دولت در ضمن این لایحه میتواند مؤسسات خیریه و خورشید سرخ را وسیله خرج بکشد از عواید موقوفات قرار داده و از این طریق جمعیت های مزبور را تقویت نموده و شب شیر و خورشید را که تقریباً در تمام ولایات و ایالات هم ایران دایر گردیده است و ادارات توسعه عملیات خیریه خود نماید.
شاید تشکیلات شیرو خورشید سرخ روی کمک بفقراء و مشفقان، نگهداری از آن ها تهیه وسایل صحی در مملکت، تعمیم مطب های مجانی برای اشخاص بی بضاعت و درمانده و تاسیس مریمخانه ها، پرورشگاه ها، دار-المناسکین، دارالترتیب و این قبیل مؤسسات، مقید است، بهترین موقعیتی که تاسیسات خیریه شیرو خورشید دارند این است که اداره امور موسسات شیر و خورشید، عایدات، مخارج، نگهداری و تمام چیز آن در دست خود مردم باشد و نمایندگان مردم در هر ولایت و ایالتی کارهای شیر و خورشید را اداره مینمایند
مؤسساتی که از طرف شعب شیر و خورشید سرخ در آذربایجان تاسیس گردیده، مریمخانه های مردانه و زنانه، تربیت، مراغه، رضاییه و اخیراً در خوی، دارالترتیب های آن حدود، همین طور مؤسسات مهم خراسان از قبیل دارالترتیب، مریمخانه تربت، مؤسسات صنایع یدی برای اشخاص بی کس، همه مربوط بمردم از طرف خود مردم اداره میشود، همین جهت مردم استقبال شایان توجه، از این دو سه مینمایند و با میل و رغبت، هم کمک می کنند هم شرکت مینمایند، هم امور آن را تحت نظر و اداره خود قرار میدهند.
بقیة ما بهترین وسیله که برای تعمیم صحی عمومی و تاسیسات صحی و مریمخانه ها موجود است بسط مؤسسات شیر و خورشید سرخ و موقوفات آنها است وسیله تولید کردن عایدات مخصوص ملی برای آنها
اداره صحی مملکتی بنوع خود حقیقه لازمه توجه را با امور صحی عمومی مملکت داشته و از هیچگونه فداکاری مضائقه نکرده است ولی خود اولیای محترم صحی نیز این قضیه را تصدیق دارند که بودجه و استناد صحی کل کافی برای تعمیم حفظ الصحه عمومی مملکت نیست چنانچه برای بیشتر شهرها مجبورند طبیب سیار اعزام دارند، بدیهی است برای بسط مؤسسات صحی تاسیس مریمخانه ها و غیره پول های صحی بیشتری لازم است که فعلاً بودجه مملکتی استناد یافته آنرا ندارد و بدینجهت بودجه این دو سه مهم که مربوط بصحت و سلامتی جان اهل مملکت میباشد را کمد مانده است.
تجهیزات سرحدی برای تاسیس قرنطینه های صحی که از سرایت امراض ساریه در ممالک

از شماره مخصوص تایمز
از کوروش کیور تاسلسله پهلوی
تاریخ مختصری از ایران

تیمور لنگ
تیمور لنگ فاتح و جهانگیر بزرگ دیگری که در صحنه آسیا ظاهر گردید همانطور که مردمان آسیا را از آثار شوم خود تائیر ساخته در اروپا نیز مردم را متاثر کرده است
تیمور لنگ که در آسیای مرکزی متولد گردید ایران و عراق را تسخیر کرد و دو نوبت بروسیه و هند وستان حمله برد و دهلی را در مرض غارت گذارد. بالاخره سلطان بایزید معروف را در آخر شکست داد و چندی بعد در موقیقه مشغول لشکر کشی بر علیه چین بود وفات یافت و اعتقاد و احقاد او دوره شکست آوری در معماری و صنایع مستظرفه و ادبیات بوجود آوردند که در مقابل دوده رنسانس اروپا رجز خوانی می کند و دعوی همسری می نماید.
نکاتند مسجد و مدارس عالی آنها را در سمرقند و مسجد بیستال آنها را در مشهد بچشم خود دیده است. شکل مجمل و باوقار آئینه و عمارات که باکشی های قیس و استادانه زینت یافته و از حیث رنگ و طرح بی نظیر می باشد در حقیقت مبدا بک تاریخ و عصر برکی واقع شده است سلسله صفوی که در ارباب قرن شانزدهم طلوع نمود از عالی آغاز شد در نظر مردم از خاندان پادشاهان و روحانیون محسوب میشدند
شاه اسماعیل بانی و مؤسس این سلسله بعد از آن که بر تخت سلطنت جلاوس گردید برای آن که بزرگان حمله نمایند بفرق حرکت کرد از بکان همه ساله ایالت مرغوب و زرخیز خراسان را مرض حمله و تاراج خود قرار میدادند.
شاه اسمعیل در این جنگ فیروز و فاتح گردید و از بکان را قتل عام نمود و رئیس آن ها را نیز کشت و ججمعه او را در روی طلا سوار کردند که مثل قند و فوجانی بشود که شاه اسماعیل از میان آن آب میاشامد.
شاه اسماعیل بدینجهت بلک دیب و دشمن بزرگ داشت و آن سلطان سلیم بود که یکی از بزرگترین جنگ آوران خاندان عثمان بود سلطان سلیم چون تصمیم نمود که سلطنت شیعه را قبیل از آن که ریشه بدو اند ریشه کن کند برترین قشون را در مقابل سواران شاه اسمعیل روانه نمود. ایرانیان باندی و تشدد حمله نمودند ولی تفنگداران و تیر اندازان (جانسی سره) هزارها از سپاهیان شاه اسمعیل را از پای در آوردند در نتیجه این فتح ترک ها ایالات غربی ایران را ضمیمه مملکت خود نمودند و چندی سال آنها را در تصرف خود نگه داشتند.
شاه عباس کبیر
شاه عباس کبیر ما عصر مملکت الیزابت بزرگترین سلطان و زمامدار سلسله صفوی بود شاه عباس نه تنها از بکان بلکه ترکان را نیز شکست داد و در نتیجه ایالات غربی ایران را دوباره بازستاند و امنیت و راههای کاروان رو را اعاده نمود و پلها و کاروانسراها بنا نمود. که با آنکه امروز پوسیده و خراب شده اند هنوز شهادت میدهند باینکه شاه عباس کبیر تجار و سیاحین را زیاد از حد تشویق مینمود ولی بزرگ ترین کار او ایجاد پایتخت جدیدی در اصفهان بود پاهای عالی و خیابان

دیگر جلوگیری شود خود یک مخارج هنگفتی را در بودجه صحی کل تشکیل میدهد که بقیة ما اداره صحی در این موضوع نیز لازمه فداکاری را در هر مورد نموده است و قوای طبیی سرحد را همیشه در مقابل دشمن قوی امراض مکل نگاهداشته است ولی باید تصدیق کرد بودجه فعلی صحی کل حتی قادر نیست سرحدات مملکتی را همیشه مجهز و مکل نگاهدارد چه رسد باینکه صحی داخلی مملکت را نیز تامین ساخته و عمومیت دهد بنابراین اگر جمعیت های ملی شیر و خورشید سرخ تقویت شوند و تاسیسات صحی آنها بسط و توسعه یابد رفته رفته خود مردم میتوانند اوضاع صحی داخلی خود را تاحدی در دست گیرند و مؤسسات صحی دولتی کمک بدهند و برای ابتکار چه عوایدی مشروع تر و بهتر از عایدات اوقاف میتوان پیدا کرد.
حقیقتاً هر آدم خیرخواه و منصف و باقوتی که بخواهد اموالی را وقف امور خیریه نماید و مقصودش کمک بفقراء و نگهداری جان آنها از امراض و غیره باشد تصور نمیکند جز بوسیله مؤسسات شیر و خورشید سرخ وسایل دیگری اکنون برای این قبیل مصارف داشته باشد. چنانچه خوانندگان محترم ملاحظه نموده اند که اشخاص خیر خواهی از جمله آقای حاج شیخ

در ضمن مقاله تایمز که در همین شماره خاتمه یافت بکلمه گرامر اعلیحضرت همایونی و شرحی در ذیل آن درج گردیده که عیناً اقتباس و در این جا نقل می گردد:

پيام اعلیحضرت همایونی
اعلیحضرت رضا شاه پهلوی پيام ذیل را بروزنامه تایمز لندن برای انتشار در این شماره مخصوص فرستاده اند:
«نمایشگاهیکه در لندن تشکیل گردیده»
«مورد توجه و علاقمندی مخصوص ما است»
«تا آنجا که صنایع نظریه و صنایع دیگر»
«ایران را که هر ایرانی بدان حقا مباحی»
«و مفتخر میباشد بچشم عالمان میسراند»
«و بکسانیکه علاقمند بصنایع نظریه ایران می»
«باشند قدرت فریحه صنعتگران ایرانیان»
«می دهد.»
«از این جهت ما امیدوار هستیم»
«که این نمایشگاه با موفقیت و کامیابی قرین»
«گردد و میل داریم امتنان خودمان را به»
«تشکیل دهندگان و کسانیکه ابراز مساعدت»
«در این کار کرده و بالاخص بروزنامه»
«تایمز که شماره کاملی برای این مقصود تخصیص»
«داده است اظهار بداریم»

زمین گذاردم خود را در ایام قرون وسطی یافت. حمل و نقل و ارتباطات در مرحله بدویت یعنی کاروانی بود و راه های سنگ فرش در این مملکت وجود نداشت. در یک چندرهای اسبان پست یا چارباغ پیدا میشود آتم بجایاتی مفلوک و بد ولی طرز معمولی مسافرت با قاطر و چادر و خیمه بود و هفته ای بیشتر از صد میل ممکن نبود مسافرت کرد. ایرانی ها ناراضی نبودند و شاه را احترام نمینمودند و از او می ترسیدند و انتظامات تا اندازه ای برقرار بود و مأمورین وصول مالیات همیشه حاضر بودند و معامله کنند. معدودی از ایرانیان که در خارجه تربیت شده بودند مورد بغض و تنفر هموطنان شان قرار گرفتند و با آنکه تربیت شدگان مزبور در شهرها مرکز عدم رضایت خود را تشکیل دادند ولی قوذفشان خیلی کم بود. ترتیب قدیم باقتل ناصرالدین شاه در سال ۱۸۹۶ خاتمه یافت.

جانشین ناصرالدین شاه آدم مریض و بیحال و کم هوشی بود و با شخص طرف توجه خود اجازه داد که بدخواه خود رفتار نماید در نتیجه قاضای مشروطیت که از طرف عدله ای از مشروطه خواهانی که با اروپا در تماس بودند تهیه و تدوین گردید مورد توجه توده و فاطمه مردم گشت گو اینکه نمیدانستند مشروطیت چیست.
اهدایاتی که برای جلوگیری از عملی شدن این منظور بعد آمد بیشتر موجب تحریک احساسات ملی گشت و در سال ۱۹۰۶ اعیان و رجال ایران بشاه تودر فشار آوردند. این نظرات منظر الدین شاه را مجبور ساخت که مشروطیت را بملت بدهد. طولی نکشد منظر الدین شاه وفات یافت
قرار داد انگلیسی و ایران
جانشین او یعنی محمد علی شاه تصمیم نمود که مشروطیت را بر هم زند فقط باین جهت که مشروطیت از کنترل و نظارت او در عایدات مملکتی جلوگیری خواهد کرد.
مدت سه سال کشمکش بزرگی بر پا گردید و باین نتیجه محمد علی شاه از سلطنت کناره جست و سلطان احمد پسر دوازده ساله او جانشین وی گردید
در موقیقه نزاع و کشمکش بر پا بود قرار داد مشهور روس و انگلیس تصویب رسید.

برطانیای دیر زمانی مایل بود که خصومت و رقابت خود را با روسیه در صفحه آسیا خاتمه دهد و این قرار داد نظر برطانیای را تامین نمود و تاثیر خود را ب بخشید و اما مراجع ایران آن مملکت تقویت شده بود به مناطق خود تجارتی باین ترتیب که روسیه قسمت عمده را بخود اختصاص داد و برطانیای خود را با حدود مختصری در نزدیک سرحدات بلوچستان قانع کرد.

قسمت جنوب غربی در بیطرفی باقی ماند. ایرانیان تصور می کردند که این قرار داد که با لای سر خود عان به امضا رسیده بود حاکمیت از تقسیم مملکت می کند ایرانیان اشتباه نکرده بودند زیرا مأمورین روس شروع بالحاق ایران شمالی نمودند و اگر جنگ بین الملل پیش نیامده بود نقشه خود را اجرا کرده بودند. در آن موقع ایرانیان نسبت به انگلیس ها اعتماد و اطمینان داشتند هر چند که ایرانیان ضرب المثلی دارند که میگویند:
«دوست از سه دسته بیشتر نیست اول دوستان دو دشمنان دوستان سوم دوستان دشمنان»
انگلیسها در طبقه سوم قرار گرفته و تا حدی در نظر ایرانیان دشمن شمرده میشدند.
جنگ بین الملل

در موقع بروز جنگ بین الملل ایران قادر نبود که سرحدات خود را حفظ کند و از این جهت سرحدات میدان جنگ واقع شد. سیاست آلمان مبنی بر این بود که قشون ترکیه را از طرف ایران بافغانستان کسبل دارد در دره کارون انگلیسها برای تصفیه خانه های شرکت فط انگلیس و ایران نگران و موشش گردیدند زیرا ترکها خیال داشتند حمله ای بانجا نمایند خوببخانه سهولت حرکت قوای بحری و بیطرف سریع قوای انگلیس بطرف بصره رفع نگرانی رسانده و اگر چه ترکها چند قسمت از لوله های نفت را خراب کردند ولی بک بریگانگلیسی اهواز را حفاظت نمودند تا آنکه فوجی به امداد آنها رسیده و ترکها را از خاک ایران بیرون کردند فعالیت آنها در ایران عبارت بود از تشکیل کمیسیون ها برای اخراج انگلیس ها و روسهای مقیم پایتخت و جنوب ایران و ایجاد خط پستی در ایران و افغانستان قشه وصول آن ها بافغانستان عقب ماند اگر چه در سال ۱۹۱۵ انگلیسها و روسهای مقیم ایران را بیرون کرده و تاجار آنها بخلیج فارس پناه بردند.

نکاتند در ماه مارس ۱۹۱۶ با عده و اعضای قلیلی به بندر عباس مأمور گردیدیم که در آنجا قوای پیام تفنگداران جنوب ایران فراهم کنیم. شش صد نفر از قشون هندی در اختیار من گذارند و من با قوای مزبور وارد کرمان شدم و مرا در هر جا مردم بمهربانی می پذیرفتند زیرا مرا آزاد کننده خود از دست آلمانها می شمردند

تفنگداران جنوب ایران
اینک عنان سخن را بجانب طرف ایران معطوف می دارم زیرا در آنجا راهی که از عراق بکرمانشاه و همدان میرود و چذرو مد جنگ را در سال ۱۹۱۶ بخود دیدم در ایام امروء وقت نصب ترکها گردید ولی روسها عاقبت ترکها را بیرون کرده و نیز صاحبمنصبان آلمان که در ولایات ایران بتعلیم افراد نظامیان ایران مشغول بودند از خاک ایران خارج شدند هر چند تسخیر کورت وضعیت را تغییر داد و قوای قوی ترکها تا همدان رفت و هر چه قشون روس در جلو بود فرار اختیار نموده و قوای مرا نیز که تا اصفهان رسیده بود تهدید میکرد چون ترکها حکایات مبالغه آمیزی از نیرومندی قوای من شنیده بودند حمله نمودند و ما بشیراز حرکت کردیم و شیراز از آن بد من مرکز من واقع شد در اینجا ناگزیر باین اشاره بعملیات ما در زوال دانسترویل نمود که در سال ۱۹۱۸ میخواست دست دشمن را از غلط باد کوبه کوتاه کند قوای که در تحت اختیار من و دانسترویل بود در چند نقطه ایران راهها را تسطیح کرد و مبالغه هنگفتی پول در آن مملکت صرف نمود که منافع آن بیش از هر خسارت و زبانی بود که بان مملکت رسید. وقتی جنگ بین الملل خاتمه یافت ایران در یک خطر قریب الوقوعی واقع شده بود و احتمال قوی میرفت که اگر قشون انگلیس فوراً از مملکت بیرون میرفت بلشویکها فوراً بایران تاخته و ایران را بقبضه مینمودند در این هنگام لرد کرزن تصمیم نمود قرار دادی با ایران منعقد نماید که بموجب آن ما یکتنفر مستشار مالی با مأمورین اداری بایران بفرستیم و نیز یک کمسیون قشونی مینماید که قشونی در ایران تشکیل دهد و تفنگداران جنوب ایران با دیوبریون قزاق ضمیمه قشون ایران شود بد از آن ماه این نقشه حاضر شد که در آخر سال ۱۹۱۹ تصویب شود.
ولی بقدری احساسات بر علیه این اقدام شریک گردیدیم که کرسی الوزراء در تشکیل مجلس تامل نمود.
در بهار ۱۹۲۰ چهار زات دینکین از بادکوبه جستند ولی بلشویکها دینکین را دستگیر نمودند ولی او در ازلی پناهنده شد لکن دور او را محاصره کردند و در ازلی شروع به بمباران پرت نمودند قوای قلیلی از قشون انگلیس که در ازلی بودند دستور داده شد که با بلشویکها جنگ نکنند و فوراً بقریون مراجعت نمایند.
دوره تجدد
جلوس رضا شاه پهلوی اعلیحضرت پساد شاه

